

Domachi glasovi

Stev. 20.

Lienz, torek 5. februarja 1946.

Leto 2.

JUGOSLAVIJA JE POLICIJSKA DRŽAVA

Randolf Churchill, - sin bivšega britanskega min. pred. oblika - ki je bil v letu 1944 član britanske misije pri Titovi "osvobodilni armadi" v Jugoslaviji, je pred kratkim zopet obiskal Jugoslavijo. O svojih vtisih v njej je objavil 3 članke v angleškem dnevniku "Daily Telegraph". V roke nam je prišel drugi članek v tej seriji, ki ga je objavil omenjeni list 23. jan. t. l.:

"Brit. in ameriški častniki, ki so služili pri jugoslovanskih partizanih v času vojne, so upali, da je narodna fronta resničnost in da bodo po vojni tudi druge stranke razen komunistov imele važno besedo pri vodstvu države. Dogodki pa so pokazali, da so tisti, ki so gojili tako nado, bili več kakor naivni. Čeprav je nekaj nekomunistov v vladi, držijo komunisti vsa važna mesta čvrsto v svojih rokah. Mnogi od njih so dobili temeljito vzgojo v Moskvi, kakor n. pr. sam Tito.

V nasprotju z rusko KP je jugosl. KP še vedno tajna in ni bil še objavljen seznam članov polit-biroja niti centralnega odbora. V kratkem se bo vršil partijski kongres in pa strankine volitve. Morda bomo takrat dobili več vpogleda v strankino organizacijo. Med tem pa je dejstvo, da pravo oblast vrši skupina devetih zaupnih in zanesljivih komunistov.

Po važnosti svoje funkcije so to: Tito, Kardelj, Moša Pijade, vodilni marksistični teoretičar stranke, Djilas, ki je baje glavna zveza z Moskvo, Ranković - načelnik OZNE, Hebrang, min. za trg. in industrijo, Žujević, Bakarić, preds. hrvaške vlade in Kidrić, preds. slov. vlade.

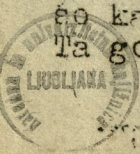
Ti ljudje so že zgradili moderno policijsko državo in je skoro gotovo dejstvo, da so oni v stanju vsiliti svoje doktrine in teorije jugosl. narodom, kakor bodo sami hoteli.

ZAGONETNI TITO. Maršal Tito je verjetno istotako prvi med to ševčevščino, kakor Stalin med trinajstotico članov ruskega polit - biroja. Tito sam je velika zagonetka, pa tudi v pogledu kot agent kremelj. kominterne ali kot vodja samostojne države. Vse to je zavito v temo.

Treba je od časa do časa si priklicati v spomin, da je njegov prednik na položaju glavnega tajnika KP v Jugoslaviji bil pozvan v Moskvo in da se od takrat ni ničesar več čulo o njem. Obenem pa je več bita narodni vodja, kakor pa lutka tuje države. Toda 5 let moskovske šole se ne da tako hitro pozabiti. Prav kakor ima moskovski polit - biro svoje zmerne in svoje ekstremne člane, moremo tudi jugosl. komuniste razdeliti na dva dela: na one, ki hočejo izvesti svoje doktrine za vsako ceno in one, ki so pripravljene žrtvovati svoja načela oportunistično. Gotovo pa je, da pripada maršal Tito, prav kakor maršal Stalin, skupini zmernih, da pa je, prav kakor Stalin, pod stalnim pritiskom svojih zagrizenih in ekstremnih tovarišev.

OPOZICIJA ONEMOGOČENA. Kot popolnoma zgrešene so se pokazale nade, ki so jih gojili nekateri opazovalci, da bi namreč po osvoboditvi ali vsaj po volitvah prevladali zmerni elementi in da bo mogoče umiriti državo. Komunisti, ki verujejo v stalno revolucijo, so povsod na vladi. Policijska delavnost raste iz dneva v dan in vsako opozicijo ali močnejšo opozicijsko skupino postopoma likvidirajo ali onemogočijo.

V nedolgem času je jugosl. vlada pričela z novo, ostrejšo kampanjo proti rim. kat. Cerkvi na Hrvaškem in še huje v Sloveniji. Ta gonja je zavzela dve obliki: Stalni napadi na rim. kat. duhovščino

v časopisih in krajevne demonstracije proti dušnopastirski duhovščini in redovnicam.

Glavni napad je usmerjen proti zagrebškemu nadškofu dr. Stepincu. V maju preteklega leta so ga bili partizani zaprli in je bil 17 dni v zaporu. Od takrat ga ostro nadzoruje tajna policija in redkokdaj zapusti svojo palačo v Zagrebu.

Pred kratkim so ga uniformirani partizani napadli v mali vasici blizu Zagreba in metali težko kamenje skozi šipe njegovega avtomobila. Agenti tajne policije, ki so ga spremljali, niso niti mignili, da bi ga zaščitili. Ko sem bil naslednji dan pri njem, mi je pokazal kameni težak najmanj 1 kg, ki ga sedaj uporablja kot obtežilnik. Ne samo, da ga stalno zasleduje OZNA. Nadškof je žalosten predvsem zato, ker je popolnoma odrezan od Vatikana in nima možnosti pošiljati ali prejemati od tam pisma. Vsa njegova pošta je pod ostro cenzuro. Ko sem zapustil nadškofijski dvorec, po razgovoru, ki je trajal več kakor eno uro je mojemu avtomobilu sledila velika limuzina z OZNO. Prehiteli so me, ustavili in zahtevali moje dokumente. Tako sem osebno poskusil, pod kakšno kontrolo se nahajajo nadškof in njegovi obiskovalci.

DUHOVNIKE ZAPIRAJO. Zdaj je preko 100 kat. duhovnikov v zaporu, a mnoge so zaprli še v zadnjih tednih. Omenil sem to število msgr. Ritigu, ki je edini od višjih cerkvenih osebnosti v OF in ki je svetovalec hrvaške vlade v verskih zadevah. Ko sem to število omenil tudi maršalu Titu, ko me je povabil na kosilo, se je začudil, da je ta številka tako visoka in je bil mnenja, da se nahaja v zaporu največ pet ali šest duhovnikov. -Zdi se, da ta nova preganjanja vršijo bolj krajevni ekstremisti na Hrvaškem in v Sloveniji kakor pa osrednja belgrajska vlada. Brez dvoma pa je, da grešijo partizani proti najosnovnejšim političnim načelom in da so s tem napravili veliko napako, ker so začeli novo gonjo in preganjanje. Čeprav so Slovenci in Hrvatje po svoji tradiciji med najbolj vernimi katoličani na svetu, sta Cerkev in Vatikan izgubila mnogo ugleda za časa vojne. Zdi se, da je za komuniste slabo, ker so ustvarili med katoličani dobo mučenišča, kakor je ni bilo.

PREGANJANJE NE NAJDE ODMEVA PRI LJUDSTVU. Vse kaže, da večina kmetov to preganjanje obsoja.

Cerkve prav gotovo niso bile nikoli še tako polne, kakor za zadnji božič in novo leto. Dejstvo je, da si komunisti še niso upali zapreti nadškofa Stepinca, ker se ne čutijo dovolj močne za ta predrzni korak. Verjetno je, da imajo najnovejši časopisni namen ustvariti primerno ozračje za tako dejanje. To bi bil najbolj surov izgrede partizanov proti rim.kat.Cerkvi.

Kljub svoji močni zmagi pri zadnjih volitvah se komunisti zelo boje, da se ne bi organizirala opozicija proti njihovemu režimu. Ena od glavnih ustanov, ki bi jih lahko ovirala, je kat.Cerkev, druga je HSS, ki pa so jo tako skrčili, da bi jo napravili nesposobno za kakršnokoli opozicijo.

Politika maršala Tita v federativni Jugoslaviji s široko samoupravno oblastjo za razne države je zaenkrat precej zrušila separatistični pokret na Hrvaškem. Toda komunisti se boje vpliva, ki bi ga mogli stari voditelji HSS imeti na kmete. Odtod neprestana gonja proti dr.Mačku, od tod izvirajo nastopi proti drugim voditeljem stranke, ki še niso hoteli priznati nadoblasti komunistične stranke.

PODPREDSEDNIK V ZAPORU. Pred letom dni sem bil v Topuskem, 45 km južno od Zagreba - z brit.misijo pri hrvaški NOV. Tedaj je prišel v Topusko dr.Košutić, podpredsednik HSS, ki je pobegnil iz Zagreba. Dr.Košutić je nek pok.Radiba. Prišel je iz Zagreba v imenu žmerne struje pučevojnega strankinega vodstva z nalogo, da se razgovarja s partizani, pod kakšnimi pogoji bi se mogli on in njegovi somišljeniki priključiti NOV. Košutića mi je predstavil msgr.Ritig, ko sta bila oba pri meni na obedu. Ko se je dr.Košutić vračal, je

srečal agente OZNE, ki so ga čakali. Odpeljali so ga s seboj in nikoli več ga nismo videli. To je bilo pred letom dni. Ko sem bil nedavno v Zagrebu sem vprašal, kaj je z njim. Se vedno je v zaporu, čeprav ni bil obtožen niti zaslišan. Ostale politične osebnosti so prav tako v zaporu ali pa izgnane.

POD NADZORSTVOM. Dr. Subašić, čigar sporazum z maršalom Titom je bil osnova, na kateri sta brit. in amer. vlada začasno priznali novo jugoslovansko vlado, živi sedaj zasebno v Zagrebu. Obiskal sem ga. Pred njegovim stanovanjem je stal agent OZNE. Medtem ko sem bil v hiši, je agent pregledal moj avto in si zapisal njegovo številko. Bil je v veliki zadregi, ko sem mu pred odhodom ponudil cigareto. Dr. Subašić je izstopil iz Titove vlade zaradi pritiska vodilnih članov HSS, ki niso hoteli priznat totalitarne smeri režima. Kamorkoli gre po Zagrebu, povsod mu sledijo agenti OZNE. Če se kje v ustavi, ali še se pogovarja s kom, pa čeprav z otroci na sprehodu, jih OZNA zasliši in zapiše vsa imena in naslove.

GOSPODARSKI POLOŽAJ! Sedanji gospodarski položaj v Jugoslaviji je tak, da bo povzročil velike neredne. Kmetje trdijo, da morajo prodajati svoje proizvode po maksimiranih cenah za dinarje, s katerimi v trgovinah ne morejo ničesar kupiti. Zato ne dajo ničesar naprodaj in v mestih primanjkuje hrane. Vlada marsikaj podvzema, da bi ta položaj omilila, ne zdi se pa verjetno, da bodo njene odredbe kmetom po godu.

Zato hočejo komunisti omajati zaupanje v staro vodstvo HSS iz strahu, da ne bi nezadovoljni kmetje našli zmožnega in zaupanja vrednega voditelja proti sedanjemu režimu."

(Na koncu članka uredništvo Daily Telegrapha dodaja to-le sporočilo: Zadnji izmed teh treh člankov bo razkril čudno hasprotje: da zapadni zavezniki dajejo 80 % vse pomoči, ki jo UNRRA nudi Jugoslaviji, zato jih pa strogo nadzorovani jugoslovanski tisk neprestano napada.)

"RDEČA ARMADA SPOŠTUJE VERO"

"Salzburger Tagblatt", glasilo komunistične stranke za Solnograško piše 1.februarja:

"Danes predaja Rdeča armada naukaz maršala Konjeva 600 zvonov dunajskim cerkvenim oblastem in predstavnikom dunajske mestne občine. Naj njihov glas naznanj vsem Dunajčanom in vernikom, da se je pokrov rakve, v kateri leži fašistični režim, zaprl." S temi besedami je generalni poročnik Lebedenko, sovjetski mestni komandant Dunaja, predal 600 cerkvenih zvonov kardinalu Ebnitzerju in županu Köfnerju.

Slovesna predaja se je vršila na trgu, kjer se je zbralo mnogo ljudi. Slavnostni oder je bil okrašen s cerkvenimi, sovjetskimi in avstrijskimi zastavami.

Nacisti so bili zvezli skupaj od 1941. leta dalje 2.000 zvonov iz dunajskih in spodnje-avstrijskih cerkva in samostanov, da bi jih pretopili v topove. Ko je Rdeča armada zavzela Dunaj, je bilo 1.400 zvonov že odposlanih v Hamburg, 600 jih je pa še ostalo. In včeraj je generalni poročnik Lebedenko predal teh 600 zvonov dunajskim cerkvam in dunajski občini.

"Hitlerjevi banditi so izropali cerkve in samostane ter vzeli zvonove, da bi iz njih delali topove. Hoteli so tudi zaslužniti ruske narode. Rdeča armada - otrok Sovjetske zveze, pa je ne samo obravnovala svoje deželo, ampak je skupaj z zavezniki osvobodila Evropo, prisilila Nemce na kolena in spravila krivce na obtožno klopi v Nürnberg. Osvobodila je tudi Dunaj in poleg drugih danih pomoči, je spravila na varno tudi te zvonove.

Rdeča armada je armada napredka. Ona varuje pravičnost, spoštuje navade in vere drugih narodov." Tako je generalni poročnik

Lebedenko nadaljeval svoj govor. Voščil je Avstriji miru, demokracije in plodonosnega dela.

Župan Körner se je zahvalil Rdeči armadi za ta novi iskreni dokaz prijateljstva do avstrijske države.

"Pomagala je Dunajčanom" je dejal župan, "ne samo z živili, temveč se trudi da bi rešila kulturne dobrine Dunaja in Avstrije in da bi jih vzdrževala." - Županovi zahvali se je priključil tudi kardinal Initzer. "Zvonovi naj zopet služijo narodu ter miru v domovini." je dejal kardinal in obvestil generalnega poročnika Lebedenka, da se med temi 600 zvonovi nahaja 70 zvonov, ki pripadajo češkoslovaškim cerkvam. Prosil je, da bi jih čimprej mogli vrniti njihovim lastnikom. Lebedenko je privolil."

ALI IMA STRAH VELIKE OČI? -

Kakor poroča moskovska agencija Tass iz Helsinkija je finski generalštab pričel po končanem premirju ustanavljati tajna skladišča za orožje in druge vojaške rezerve za oborožitev 34 bataljonov. Tako se glasi uradno poročilo. Generalštab je izdelal načrt in je v decembru 1944 imel posvetovanje z štabnimi voditelji, ki so pričeli s pripravami za splošno mobilizacijo. (Volksstimme, 30.I.1946.)

BRITANSKO-SOVJETSKO PRIJATELJSTVO. Dosedanji brit. poslanik v Moskvi Sir Archibald Clark Kerr je naslovil na sovjetski narod poslovilno poslanico, v kateri izraža svoje zaupanje v bodočnost angleško-ruskega prijateljstva. "Med vojno" pravi poslanica, "je bilo med našima narodima zgrajeno prijateljstvo, ki bo trden temelj za mirno obnovo v prihajajočem letu. Smatram za potrebno izpovedati svoje zaupanje v bodočnost angleško-sovjetskih odnosajev in svoje prepričanje, da bo prijateljstvo med našima narodima vedno pristronejše." (Volksstimme od 30.I.1946.)

DOBRI ODNOSAJI MED ZDRUŽENIMI DRŽAVAMI IN SOVJETSKO ZVEZO. -

Ameriški senator Alban W. Barkley je izjavil, da lahko označi odnose med USA in SSERz besedami: sloga in medsebojno sporazumevanje. Malenkostne sporazume med obema državama marsikateri često pretiravajo. - V svojem mesečnem poročilu je amer. vrhovni poveljnik za Nemčijo general Mc Narney ugotovil narajočo pristronec v odnosajih med štabnimi nadzornimi velesilami. (Volksstimme od 30.I.1946.) -

AVSTRIJSKI PISATELJ IVAN GAN-

KAR je nekje zapisal, da če dva čutita potrebo. Zatrjavati drug dru-

gemu, da se imata rada, ljubezni med njima - ni.

AVSTRIJSKI KATOLICANI so dolžni hvaležnost Rdeči armadi.. Koroški komun.list.Volkswille piše 2.II.1946 pod naslovom "Cerkev in politika" sledeče: "Ena prvih izjav kardinala Initzerja po osvoboditvi Avstrije je bilo zagotovilo, da bo katol. Cerkev v Avstriji skrbela le za izključno verske stvari in da noče na noben način vmešavati se v politične zadeve. Zdi se, da katol.duhovščini na Koroškem ta jasna izjava še ni znana. Koroški cerkveni list, ki ga urejuje mestni župnik Bugelnik in ki izhaja v Celovcu, je 20. jan.zapisal sledeči stavek: "Danes živi približno 32 milijonov Ukrajincev pod jarmom boljsevističnih oblastnikov." - Ugotoviti je treba sledeče: Junaška borba sovjetskih narodov pod vodstvom komunistične stranke je z uničenjem fašističnega gospodstva v Avstriji v prvi vrsti pripomogla, da se more katoliška Cerkev pri nas spet svobodno udejstvovati. Se več, - da sme koroški cerkveni list splah izjavljati, se mora zahvaliti največ nestevilnim žrtvam, ki jih je doprinesla Rdeča armada v boju proti fašizmu. - Če danes koroški cerkveni list ponavlja fraze, ki las preveč spominjajo Göbbelsove propagande, potem to pomeni - ne samo nevarne posledice, ki lahko izvirajo odtod za zunanje-politične odnosaje naše mlade republike - višek nehvaležnosti proti velesili, kateri se mora ves avstrijski narod, predvsem tudi avstrijski katolici, zahvaliti za pridobljeno svobodo."